

ШЫН

СОВЕТ ЭВИДЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ХООНАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ЧООНАР СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1960 ч. ИЮЛЬ 7 ЧЕТВЕРГ № 157 (4641).

Өртээ 20 көп.

Н. С. Хрущевтун Австрияда чоруп турары (1 арын).
Область көрүлдөзү ажиттыгын 1 (арын).
СЭКП ТК-ның июль пленумунга уткуштур (1 арын).
С. Мындайма. — Партия органдарынын архив документини өртөм-шичиле ажилына ажаллаар (2 арын).
Улусту Университеттерге дузаны күштүлдирер (2 арын).

Г. Обьеднов. — Көдөгө органдар ажалды агыт үзгөдөдөң депилеңче (2-3 арыннар).
СЭКП ТК-ның июль пленумунга күштү ажалды белектер (3 арын).
Н. Мөңгө. — Дуржулга солчуушуну (3 арын).
М. Аскиров. — ДОСААФ ажалын экижилер (3 арын).

Т. Саян-оол. — (кино) «Март-октябрь» (3 арын).
Чехословак республикадан чаа чүүлөр (4 арын).
Г. Мандряев. — Африкада чаа күртүң (4 арын).
Долчу медээлер (4 арын).
Франциянын компартиянын резолюциясы (4 арын).
Алжир Республикасынын Тур чазанын медегелди (4 арын).

УЛУГ КҮШ

Херэзженнерин алдарлыгын бисте күш-ажыл-биле тодарайт турар. Олар — чаа нитилелдин идекпейлг тургузуучулары — материалдык болгаш угаан-бодалдын үнелиг чүүлдерин бугурургө мурнакчы кирип турар.

Н. Хрушев.

Улус ажал-агынын болгаш культураны херэзженнер киришпейн турар ишди азыр бисте чок. Олар үзгүрүс болгаш кээде ажал-агы бүдүрүлгөндө улуг күш болуп турар. Чижээ, бистин чурту-аусту ажалдын, албан-таакчыларын 47 хууу, артель бүдүрүлгөндө кижилерин 60 хууу херэзженнер. Ол иштин медицина ажалдакчыларынын 90 ажал хуууун, садык болгаш ийитинд чөмөнчиге черлеринде кижилерин 78 хуууун херэзженнер эзел турар.

Херэзженнерин улус ажал-агынынга болгаш культураны херэзженнерге улам хей-биле кириштирер, оларын культура-техникте дөңсөөлү, полдистин болгаш бүдүрүлгөч идекпейн бедир, хей-ниги болгаш удурут ажалдарга оларын дидин депшир чорук партия, совет органдарын, ажал-агы улуг тургучуларын чугула хууулазгелди. Бо талазы-биле чамдык райондарын партия, совет органдар херэзженнер чөвүлдеринин ажалын дыка четпес удурут турар. Манса Таңдыны чижекке көргүзүп болур.

Районун ажал-агы болгаш хей-ниги политикти ажалдарыга херэзженнерин киргизиле бедир, оларын коммунист буга кижилер дугайында чамдык кемчелер чорутууга болса-да, СЭКП Таңды райкомунун бо талазы-биле удурут-агалында улуг четпестер барын СЭКП обкомунун чокта чаа болгон бирозу шыгым дөңсөөлөн. Партия эге органдары херэзженнер чөвүлени эреней удурут, оларын ажалын дугайында өткөндү партия хуралында чугулаштыр келтир. Мурнакчы малчыларын, бүдүрүлгө ажалдакчыларын хуралдарын, херэзженнерин кемчелерин өртөм-шичиле турар.

Партия-органдактык болгаш политикти-кижидилге ажалын ажалды четпес тургустууган районун колхоз болгаш совхоз бүдүрүлгөндө бо чылдын баштайгы чартында мун ажал херэзженнер киришпөө болган. Чижээ, «Тиледеге» совхозта 154 киди кандыг-даа ажалга киришпейн турар. «Совет Россия» колхозта 30 ажал херэзженнер чангыс-даа күшүн ажалдан албаан. Шаа ишди байдал Таңдынын өске-даа колхозтарында болгаш совхозтарында база илереп турар.

Эртеңки чедикшилерин болгаш районда улугерит ажалдап турар херэзженнерин дуржулгазын пропагандалар ажал багай тургустууган. СЭКП Таңды райкомунун сөөлү ийи чалдарда херэзженнер чөвүленин даргаларын семинарын, дуржулга солчуунун болгаш сургаалдык хуралдарын чорутпаан. Партия райкомунун болгаш райкомунун харысалгалык ажалдакчылары колхозтарга, совхозтарга баргаш херэзженнер чөвүленин ажалын солугурагас, херэзженнерге лекция, беседа кытып бербес фактылар илереп.

Удурутулганын шаа ишди багай тургустууган херэзженнер чөвүлени план чок, көчүч эреней ажалдап турар. Чижээ, «Кызыл партизан» совхозта чөвүленин даргазы эш Буржова болгаш үлөөдгезин күтөспейн турда партия

организациясы секретары эш Беспалов кандыг-даа кемчел албаан. «Межегей» болгаш «Элегес» совхозтарга байдал оон база дөңсөөлөс. Херэзженнерин полит-өредилелерге, бот-тымынгыр уран чүүл болгунеринче четпес хаара туттайн турар. Эң эки арыг-шевер суур, колхоз-кооперация кежигүнеринин үлөөдгөч чуртталга бажын дөңс чарышты партия организациялары дыка четпес удурут турар.

Чонун, илалты ажалды херэзженнерин ортузунга кижидилге кайда эки тургустууга болду, иш-да ажал-агынын көргүзүлгөндө болдурун практика бүдүрүлдү турар. Чижээ, Чоюн-Хемчик район курунге аш садарын чаргык чыл пазын хуууса бетинде 112 хуу, суттуу — 100,3 хуу күтөспөй. Мал ажалын продукттарын белектер талазы-биле чаргык чылда хууулазгелди дөңсүр болгаш ажал күтөспөй өрүчүгү ралортар Каз-Хем, Току, Чаа-Хөл, Эрин болгаш өске-даа райондардан улажым кээп турар. Ол бүгү чедикшилерде херэзженнерин ажал-ишчи үлүг-хуузу улуг.

Үлөөдгөч ажалдап турар херэзженнер чөвүлелери областа дыка хей. Ону Кызылдын бүдүрүлгөндө, өвүрүн, Барыш-Хемчиктин, Эринин колхозтарында болгаш өске-даа черлерде көргүзүп болур. Олар иш-да партия-органдакчыларын удурут-агалы-биле культурамасалыг, бүдүрүлгөч болгаш кижидилге ажалды план буга чорудуп турар. Эки ажалдык чөвүлелерин үлөөдгөч ажалдап, мурнакчы херэзженнерин дуржулгазын калбарыр чорук партия, совет органдарын, ажал-агы удурут-агалы чугула хууулазгелди болур.

Улус ажал-агынынга болгаш культураны херэзженнерин бүгүн киржигелди хандырарына уруттар албан черлериндө ролду улуг. Ишди турбуже ол негедиле бисте ирвита чедир боттамайн турар. Чижээ, Таңдынын совхозтарында болгаш колхозтарында уруттар ажалдык чангыс-даа ферма чок Бай-Тайганын «Малчын» болгаш Сталын аттык колхозтарында күш-ажал кытып шыдаар херэзженнерин 25 хуууу аш чогундан артель бүдүрүлгөндө киржип шыдавайн турар. Шаа ишди байдал-биле эртеңки болгаш ажурду.

Колхозтарга болгаш совхозтарга уруттар албан черлериндө четкини калбарыр, доктаамал ажалдаар, тазармачылыг дериттинген ажалдарын, уруттар садтарын тудуп тургузар, оон ажалынче нитилел кичээлге ийи улугандыр. Бо талазы-биле партия организацияларын удурут-агалы, ажал-херекти башкарып турар кижилерин, коммунистерин мурнакчы негедиле дөңсөөлөс херек.

Партия организацияларын бо талазы-биле чедикшилерин болуру мексис ажал херэзженнерге, совет нитилелгеняга дайым ажалдаарында. Ажал-агыга, культура тургустууганын херэзженнерин бот-идекпейн үнелиг ажалдакчыларын дөңсөөлү, оларын чуртталга амьдаралын, политикти биле бедирлеринге партия организациялары боттуп дуулаар ажурду.

СЭКП Кызыл хооркомунун пленуму

Июль 5-те СЭКП-ның Кызыл хооркомунун пленуму болган, анчаа органдары айтыртыларын чугулашкан. Эш Н. К. Курбатскийн өске ажалче шилчөөнүн барындаа СЭКП хооркомунун бирги секретары болгаш хооркомунун бюро кежигүчү үлөөдгөзиден хостаан.

СЭКП-ның хооркомунун бирги секретарына П. Т. Киселевту болгаш ийги секретарына — эш Н. М. Кротскийн сонгаан.

Пленум эш В. А. Гневешеланы СЭКП хооркомунун болгаш оон бирозунун кежигүчү үлөөдгөзиден хостаан.

Кукурузаның чайгы ажаалдазы

Барыш-Хемчик районун «Большевик» колхозунда К. Сериянин удуртканы кукуруза өстүрер комсомолчу аныктарын эвенуу 85 гектар кукуруза тараан. Оң иштинде 50 гектар кукурузаның бир гектарында 360 центнер, а 45 гектарыны гектар бүрүздөң 400 центнер нуган массанын дүңдүн алып деп кукурузачылар социализмди хууулазгелди алган.

Кичээлге салган, оң бирги суггарылганын шагда-ла дооскан, бок үнүштерин аштал арылаан. Ам ийги суггарыла эгелөөн, баштайгы ажалында 25 гектар кукуруза суггарылган. Кукурузаның үнүжү эки. Комсомолчу механизатор Х. Дигаа «ДТ-14» деп трактор-биле 85 гектар кукурузаның одурулдар аразын узун дургаар культурациянын дооскан болгаш ам дургаар чорудуп эгелөөн.

Олар үлөөдгөзиден күтөспөй-биле кукурузаның чайгы ажаалдакчы

Н. С. Хрущевтун Австрияда чоруп турары

ЗАЛЬЦБУРГ. СЭТА-ның корреспонденттери В. Шумский болгаш Л. Степанов оларын июль 4-те дынатканын бөгүн келжэ Н. С. Хрушев болгаш оун үдөп чоруп кижилер Зальцбург мочунун наймыслаан — Зальцбург хоорайга чедер берген. Совет ажалын эртин чоруп турганы кудумчуларга хоорайныч чуртаткылары ийги байыры совет төлөгө чедирип турду.

Австриянын улуг композитору Вольфганг Амадей Моцарттын төртүткөн болгаш чажында турган черинде оон дугайында музей-ажаалга Н. С. Хрушев чоран. Музейнин директору Бруно Хан Н. С. Хрушевтен болгаш оун үдөп чоруп кижилерин Моцарттын 60 ажал-музейинге келгенин гениалдыг композиторун тураскалы болгаш оон ханымдык биле улусу чогаал ажалын хууулазгелди көргөң ол кыдыр көрүп тур мен дөңсөөн ол дөңсөөлөн. Моцарттын музейинде дөңсөө чүүдөр-биле Н. С. Хрушев тодарай танышкан. Топилес хоорайнын 11-ти удурдан үчүлүшенин өрөөнчилериндө холга ош кылган, ол улуг композиторун дүрү-хевирин Н. С. Хрушев ош сонугураан. Чайковскийн «Куу хөлү» деп балетин болгаш Прокофьевтин «Ромео болгаш Джульетта» деп балетин

грампластинкада бижип каан музикалыг Совет чазактын баштыгы болжым-музейге белекке берген. Оон соонда бажым-музейинг хундулук көрүчүлери дептеринге Н. С. Хрушев ат салган.

Моцарттын бажым-музейинге Н. С. Хрушев барып чорда төлөгө чымылган турган чон Никита Сергеевични кий дей бергенер. Н. С. Хрушев сонгага чедер берген, хей мун кижилер байыр чедирип турда немечтен: «Фрондшафт» деп кыйгы салган.

Оон соонда Моцарттын музейин көрү органы бергенге өөрүп четтиргени Н. С. Хрушев илереткен болгаш анча тайлыбыр берип турган кижилер-биле чуреттин ханымдан мендилежи чарылган.

Зальцбургка чай бүрүздө-ле болгаш турар чачыл болган музика фестивалын чад концерт залына Н. С. Хрушев болгаш оун үдөп чоруп кижилер чедер бергенер. Концерт залына кирер деп бар чорда-ла австрия-совет нитилелдин талөөкчилери Н. С. Хрушевка болгаш оон кадайыга ийги байыры чедирип турган.

Сцена техникалык сөөлү чад чүүдөри-биле кылган концерт залына Моцарттын ажалы-биле Н. С. Хрушевту уткаан. Бодунун

механикалык башкарылганын таллазы-биле Барыш Европада өң-не болжымрангай болгаш улук кыдыр санаттынгыр турар ол концерт залын директору сценанын тургузуун дугайында тайлыбырын кылып берип турган. Зальцбургтун ол чад концерт залын Н. С. Хрушев мактап чугулаан.

Зальцбург мочунун чазанын баштыгы Н. Клаус болгаш хоорай чатырганын даргазы А. Бек чалак черинин баштыгы Н. С. Хрушевка алдар болдурган хууулазгелди кылган. Федералдык канцлер Ю. Раб, мочу чазанын кежигүнерин болгаш хоорай сенаторларын Совет чазактын баштыгы Н. С. Хрушевка анча таныштыргалаан. Зальцбург мочунун чазанын баштыгы Н. Клаус болгаш Зальцбург хоорайнын чатырга даргазы А. Бек хууулазгелди алышынга чүе чугулааннар.

Совет талаан анаа А. Н. Косыгин, Е. А. Фурцев, А. А. Громико болгаш өскөлдө-даа киришкен. Зальцбург мочунун чазанын кежигүнерин болгаш хоорай сенаторларын Совет чазактын баштыгы Н. С. Хрушевка анча таныштыргалаан. Зальцбург мочунун чазанын баштыгы Н. Клаус болгаш Зальцбург хоорайнын чатырга даргазы А. Бек хууулазгелди алышынга чүе чугулааннар.

Оон соонда Н. С. Хрушев чүе чугулаан, оун анча чымы-биле уткааннар.

Область көрүлдөзү ажиттыгын

Июль 6-нын эртеңинде Кызылдын Гастелло аттыг культура болгаш дыштанылга паргы байырыг ишчи кире берген, көрүштү шеверин шиметтинген турган. Каз-Шиник кыдыр кеттишкен кижилер парта хей чымылган, оларын хөлүгү датын, чугула болгаш хөгжүмүнерин өткү үнери мындамына иймиреп турган.

Эртеңинин 10 шаа. Ногаан театрда улус шыгырт долу. Областын партия, совет, комсомол болгаш профсоюз органдарын база бот-тымынгыр уран чүүлдүн область көрүлдөзүн киржикчилерин талөөкчилери президиум столунун оуттары эзелкен. Областын культура эргеленин начальниги М. К. Шымыр бот-тымынгыр уран чүүлдүн область көрүлдөзүн киржикчилер райондардан 825 кижинин чедип келгенин, оон иштинде 205 колхозчулар, 112 башкылар, 52 медицина ажалдакчылары, 42 культура-чырыдышык ажалдакчыларынын барын чугулаан. Эш Шымыр бот-тымынгыр уран чүүлдүн об-

ласть көрүлдөзүн киржикчилеринге байыр чедирип чүе чугулаары-биле СЭКП обкомунун бирги секретары, чогаалчы С. К. Токага сөс берген.

Бодунун чугулазын эш Тока бот-тымынгыр уран чүүлдүн область көрүлдөзүн сөзүлгөндө анчаал дөңсөөлөн. Райондарга болгаш Кызыл хоорайга болуп өрткөлдөн кыдырлерге 110 коллективтерден 8200 ажал киж киришкен, чонун иштинде талантыг кижилер хей болгаш тыва улустун национал хевирин социализм утка-шынардыг культуразынын хөгжүчү турарын бо болуп өрткөлдөн көрүлдөрдөн илереткен эш Тока чугулаан. Көрдүдөн өвүр, Бай-Тайга, Чоюн-Хемчик, Току райондарга бодунун область көрүлдөзүн киржикчилер бот-тымынгыр уран чүүлдүн белектер талазы-биле чогур дууа чедирип, салым салган Току районун «Совет Тыва» колхозтун даргазы эш Дамдин-оол, өвүр районун «Коммунистиче орук» колхозтун даргазы эш Шаалы болгаш оон-даа өскөлдөрүн аттарын ол адам.

Чедик чылдын ийги чымын бирги чартында областык көдөз ажал-агынын чедикшилерин эш Тока чугулаан.

Таңды, Бин-Хем, Каз-Хем райондарга болгаш чамдык колхозтарга, совхозтарга бот-тымынгыр уран чүүл көрүлдөзүн багай эргенин илереткен фактыларын ол көргөскөн. Илалты «Өкө», «Элегес», «Барлык» совхозтар көрүлдөгө багай киришкен. Чамдык районун удурут-агалынын болгаш чамдык колхозтар, совхозтар баштаар черлеринин удурут-агалынын бот-тымынгыр уран чүүл ажалынга сагыш салбас чорун шүтүмчүлөс.

Эш Тока бот-тымынгыр уран чүүлдүн область көрүлдөзүн киржикчилеринге СЭКП обкомунун болгаш обкомунун мурундан байыр чедирген болгаш көрүлдөгө улук чедикшилерин болурун күтөөн.

11 шакта бот-тымынгыр уран чүүлдүн область көрүлдөзүн Барыш-Хемчик районун көргүзүп-биле эгелөөн.

СЭКП ТК-НЫҢ ИЮЛЬ ПЛЕНУМУНГА УТКУШТУР

ТАРАА СУГГАРЫЛГАЗЫ

Районун колхозтары бо чылдын часы тарылганын планын ажыр күтөспөк, ам оон чайгы ажалдакчы багай эвес чорудуп турар. Колхозтарын барык бүгү тарылга шөлү суггартып. Бир эвес тарааның чайгы ажалдакчы, илалты оон суггарылганын чогур өйүндө, хемчир ету улуг турда чоруттайн, ол уени эртирптер болза дүжүт албайн барып болуп деп чүвени районунда, колхозтарын-даа, көдөз Советтерин-даа удурут-агалы кыш чылдарын дуржулгазын эки билер.

Мичанган оон районун колхозтары июль 1-ге чедир 5400 ажал гектар тарза болгаш өске-даа культуларынын 3969 гектарын бир катал болгаш 1384 гектарын ийи удаа суггарыларын хандырган, азы суггар-га чогур планын 73,5 хууу, оон иштинден ийги суггарылганы 25,6 хууу күтөспөй.

Тараа суггарылгасы «Ишкин» болгаш Киров аттыг колхозтарда эки чоруп турар. «Ишкин» колхоз тарааның бирги суггарылганын бүгүн дооскан, ам 900 гектар тараанын ийги суггарылганын чоруткан. Ол колхозта 45 суггарылганын ийи эвен кыдыр өстүп алган ажалдакчы, бирги болгаш ийги суггарылганын графини бугаар 1300 гектар тарааны эки шынарлыг суггарылган. Суггарылганын күш-ажалын колхоз баштаар чери (даргазы эш Найдын), партия организациясы (секретары эш Хуна) болгаш колхозтун агроному эш Сулду эки организациядан. Бир болгаш ийи суггарылганын графини кылган, суггарылганын хуралын 2 удаа чорудуп, оларын семинарын органи-

зацияларын органи-ластаан болгаш ажалдын нормазын, оон бедиктен телеверин ажалдап кылганы суггарылганын идекпейн көдүргөн. Суггарылганы эш Базыр-оол чазын 80 гектар чери суггарган. 1959 чылда 30 гектар кызыл-тасты эки суггарган, ал бүдүздүн 17 центнер дүжүтү алдырын хандырган, ам бо чылдын дунга бажылган 35 гектар тараанын бирги болгаш ийги суггарылганы эки шынарлыг дооскан, ам үшү суггарылгаче кирген.

Тараа суггарылгасы «Алдан-Маалдыр» колхозта генил багай чоруп турар. Ам-даа 700 ажал гектар тарааны суггарыларын, мичанга чедир чүгө 400 гектар тарааны бир удаа суггарган.

КУКУРУЗА АЖААЛДАЗЫ

Районун колхозтары бо чылдын тараан 362 гектар кукурузанын 257 гектарын бир удаа ажалдан кылган. Киров аттыг болгаш «Ишкин» колхозтар кукурузанын бирги аштаашканын бүгүн чоруткан, ам ийги аштаашканын чорудуп турар. Илалты-даа «Алдан-Маалдыр» колхоз кукурузанын ажаалдакчы чүгө чад эгелеп турарын айтыр херек. «Бора-Тайга» колхоз тараан кукурузанын чүгө 70 хуууун арылган аштаан. Ам кукурузанын чайгы ажаалдакчы улам-на күштөлдөрдөңчө, кукурузанын культурацияларын дүргөн чорударычө колхоз бурдуу, кукуруза ажалдакчыларын кичээлге салар ажурду.

ХОЙ НЫРГЫЛДАЗЫ

Колхозтар 29500 баш хойларын кыргыч турган, июль бирөгө чед-

Сүт-Хөл райондан медээлер

дир 27800 баш хойларын кырган, азы ам-даа барык 2 муш баш хой кыргыттылган. Бүгү кырган дүктү бир хой бажына онааштыр алдыр чүгө 1 килограмм 80 грамм болуп азы өрткөн чылдындан 590 килограмм эвен болган. Бо чылдын колхозтар хой бүрүздөң 1,9 килограмм дүктү кыргып алдыр планын.

Хой кыргылганын «Алдан-Маалдыр» болгаш «Ишкин» колхозтар доозуп, хой бүрүздөң-не чүгө бир килограмм дүктү алган. Киров аттыг болгаш «Бора-Тайга» колхозтар хой кыргылганын оозалдык дүктү дыка чидирте тазарыштырып турар. Электра агрегаттары-биле кырган хойнун дүктөр хей, чидирин эвен болганын практика көргүзүп турар.

Колхозтар 11 муш ажал баш өшкүнү кыргаш 3,7 тонна дүктү алган азы өшкү бүрүздөң ортумак-биле 440 грамм дүктү кыргып ап турар.

Бо чылдын район чартык чылда күрүнегө дүк дүжарынын планын 102,8 хуу күтөспөк. Бо талазы-биле Киров аттыг колхоз 11 тонна дүктү күрүнегө дүжар турган 12 тонна дүктү дүжарган, азы планын 169 хуу күтөспөк. Бодунга бажылган 501 баш хонун баш бүрүздөң онааштыр хой кыргычын эш Лопса-Дажы («Ишкин» колхоз) 230 килограмм дүктү кыргып алган.

ЭТ, СҮТ БОЛГАШ ДҮК ДУЖААЛДАЗЫ

Мал продукттарын, илалты эгит болгаш дүктү күрүнегө дүжар талазы-биле чартык чыл планын

ОБЛАСТЫҢ РАЙОННАРЫНДА МАЛ АЖЫЛЫНЫҢ ПРОДУКТУЛАРЫНЫҢ САДЫП АЛЫШКЫННАРЫНЫҢ ЧАРТЫК ЧЫЛ ХҮЛӨЗГӨЛӨРИНИҢ КҮҮСӨЛДЕЗИ (1960 ч. июль 1-де, хуу-биле).

Районнар	Дүк	Сүт	Эт
Току	170,0	108,1	111,5
Эрин	128,1	104,6	100,3
Бай-Тайга	113,9	94,1	116,8
Тес-Хем	112,9	51,8	102,5
Чаа-Хөл	109,3	98,2	107,5
Сүт-Хөл	102,8	48,9	111,0
Өвүр	101,7	79,3	101,4
Каз-Хем	100,4	106,1	112,0
Бин-Хем	90,3	85,2	111,9
Чоюн-Хемчик	87,1	100,3	112,3
Таңды	86,3	85,3	103,3
Барыш-Хемчик	85,1	89,3	101,6
Улуг-Хем	84,7	69,3	66,0
Оон иштинде совхозтар			
«Тиледеге»	131,5	83,5	100,8
«Өкө»	128,9	85,0	70,1
«Кызыл партизан»	100,0	108,6	100,3
«Межегей»	91,1	88,7	107,9
«Барлык»	88,4	91,7	100,4
«Элегес»	65,6	66,1	76,1
«ЛТКА 25 чылы»	53,7	68,4	13,7
«Дуржулга станциясы»	40,0	61,9	61,4

Областа нитилел-биле дүк садып алышынын чартын чыл хууулазгелди 100,2 хуу, сүтү—86,1 хуу, этини—102,8 хуу күтөспөк. Оон иштинде совхозтар дүк садар хууулазгелдин 80,1 хуу, сүтү—82,3 хуу, этини—79,0 хуу күтөспөк. Колхозтар хой нуруузу чартын чыл хууулазгелдин күтөспөк турар, совхозтар чангыс-даа продукт талазы-биле күтөспөк чорун областын нити хууулазгелдин күтөспөк кудуладып турар.

Сиген кезилдезинин белетелин «Ишкин» биле Киров аттыг колхозтар эки чоруткан.

Колхозтар июль 1-ге чедир 21 гектар черин сигенин хол кадыры-биле кескен боордан анча, сарааттан сигенин тунелди ам-даа бажылган. Колхозтар сиген кезер талазы-биле баштайгы беш конукту графини шүүт үшкөн болгаш чангыс-даа тонна сиген сарааттан албаан. Ам районун колхозтарында 112 киди хол кадыры-биле терең сигенин ажал

Партия органнын архив документин эртем-шинчилел ажылынга ажыглаар

СЭКП обкомунун партия архивин организационун тургустууларга оон мурунга мындыг сорулга турган: Тыванын араттын революстун намын (ТАРН), Тыванын аныягынын революстун эвалелинин (ТАРЭ) Топ Комитеттерин болгаш кожкомнарнын тургустуулангандан агаалаш, 1944 чылдын октябрыга чедир бугу-ле документ материалдарын эмгелеп, чагыс черге чыып мөөнээр. Оон сонгаар, тодаргайларга ТАРН жекигуверин болгаш кажаттарын ВКП(б)-нин, а ТАРЭ жекигуверин ВЛКСМ-ниң хураалына хулаеп алган үеден агаалаш, областия партия, комсомол органнын бугу-ле документин башка-ла чыып мөөнээр сорулга салдылган.

1939 чылдын декабрыда ВКП(б) ТН-нин Оргбюроунун шийтириин Бугуар, партия партия болгаш комсомол органнын оларнын бугу документ материалдарын бурун эмгелеп, дамылап чурумчутууда хулаеп алыр.

Партия болгаш комсомол органнын архив документин бугуарга 2 чылда кадалаттынган турар. Ол хуусаа өртенде бугу-ле архив документин СЭКП обкомунун партия архивинге бурун дукаар. Партиянын, комсомолунга өге организационун архив документин партия, комсомол райкомнарнынга, а райкомнар боттарынын документин-биле кады оон партияга дукаар хулаеп алыр.

Партия агаа үндөшкөөн, партия болгаш комсомол органнын архив документин бурун хулаеп алыр талазы-биле белеткел ажыдарын чоруткан. Ол ышкаш документ-биле колбашкан ажыдаччыларнын семинарларын эртирип, сургаалдарын чорутуулаан. Архив документин партия, комсомол органнынга кадалаар, оларын эмгелеп сесселер чурумун таныштырган, райкомнарга барып, оларнын ажыдаччыларына дузаны киргизкен. Белеткел ажыдарын чорутууларын түннелин, партия ТАРН ТН-нин, областия партия организационун документин хулаеп агаалаш.

ТАРН ТН-нин архив материалдарын эмгелетинген турда хулаеп алыр. Инчаарга оон ажылаарына корум-чурумун болуу дөш, 1921 чылдан 1944 чылга чедир документин эмгелеп, дамылап сорулга партиянын мурунга тургустуулаан. ТАРН ТН-нин документин 1921 чылдан 1930 чылга чедир мөөл дым кырынга бижиттинген турган төлөө, оларын эмгелеп, дамылаарыга бергелер турган. 1931—1944 чылдарда ТН-нин хураалы тыва дылга болгаш орус дылга чорутулган турган. ТАРН ТН-нин архив материалдарын 1957 чылда бурун эмгелеп, чурумчутуулаан, дамылап бижээ.

Партия областия партия органнын 19 муа ачып салып хураалын хулаеп алыр. Олардан 32 фондлар (чымыл документ болуу) тургустуулаан. Оон кол тургуу партия обкомунун, Кызыл хураалын болгаш райкомнарнын фондлар болуу. Эң улу фондларын бирөөн болза ТАРН ТН-нин болуу турар.

СЭКП обкомунун фондунда оон бугу документин—областия партия конференцияларын, обкомун пленумнарнын, бюро хураалдарын протоколдар болгаш документин, областия партия активин хураалдарын шийтирелери,

хоорайнын болгаш районнарнын партия конференцияларын, хураалдарын, партия хооромунун болгаш райкомнарнын пленумнарнын, бюро хураалдарын, СЭКП обкомунун кидилтерин, секторларын документин кадалаттынган. Ол болза бистиге областия экономикаын көжүлгезин, култуура тургуушкунун сайыралын удурут талазы-биле областия партия организационун ажыла-чорудулганын илереткен эң үндөк документ материал болуу.

СЭКП Красноярск крайкомунун, Новосибирск обкомунун партия архивинде 1922—1930 чылдарда Тывага турган ВКП(б) район бюрозунун кол документин хулаеп алыр партия архив алган. ВКП(б) болгаш ВЛКСМ район бюрозунун каттышкан фондун оон тургустуулаан.

Мөөн алыр көргө, областия партия архивинде областия, районнарнын партия органнын ажыла-чорудулганын илереткен дылга үндөк материалдар кадалаттынган болуу турар.

ТАРН Кызыл хооромунун, Барыш-Хемчик, Чөөн-Хемчик, Каз-Хем, Бай-Тайга, Огур, Чаа-Хал, Эриш, Мөдүн-Тайга кожкомнарнын документин партия архивинге чок. Ол факт болза, партия хооромун, райкомнар боттарынын башка-ла ажыла-чорудулганын үндөк ТАРН организационун архив документин кадалаар, шыжарына суда кичөөнгей салым турган илереткен.

Сөөлү чылдарда партия райкомнар болгаш өге организационун боттарынын документин ший эмгелеп кадалаарына, оларын партияга дукаарына кичөөнгей салым турар алган. Бо талазы-биле байдал СЭКП Танды болгаш Огур райкомнарда багай эвес тургустуулаан.

Мөөн-биле кады бо ажыла четпестер база бар. Партиянын чамдык (Бай-Тайга, Барыш-Хемчик, Улуг-Хем) райкомнар архив материалдарын алышкан хуусаа дукаарына, а Чаа-Хал, Тес-Хем, Барыш-Хемчик райкомнар архив документин эки эмгелеп четте дукаарына турар. Мындыг четпестер СЭКП Кызыл хооромунга, Каз-Хем, Сүт-Хал болгаш өске-ла райкомнарга тургуулаан, оон чылдарын чууга негетинил турар.

Партия, комсомол райкомнарда хураал эмгелетинген болгаш архив хураалын дугайында айттышкан саавырлар бар. Райкомнарнын хураал эмгелетинген болгаш архив документин организационун тургуушкунун ажилдарын турган үндөк чорудул турар. Оон-биле кады СЭКП обкомунда райкомнарга барып, практиктик дузаны база көргүзү турар. Бо талазы-биле үстүндө илереткен четпестерин болуура артын берил турар.

Партиянын бир кол сорулга болза партия, комсомол органнын документин эртем-шинчилел ажилыга ажылаар болуу. Партиянын материалдарын партия жекигувер эртем-шинчилел ажилдаччылар партия, хей-ниити организационун, күрүне, эртем-шинчилел болгаш чогадыкчы албан черлеринг тускай бижин-биле чүлө партияга ажылап болуу.

Комсомол органнын бугу документин партияга дукаарына турар ужуруг. Инчалзак ВЛКСМ обком болгаш райкомнар бугуна чедир ТАРЭ-нин болгаш боттарынын архив материалдарын

дукаарына турар. Ол болза, комсомол обком болгаш райкомнар архивке материалдарын четте эмгелеп дукаар ажыла чедир үндөшкөөн, бо дугайында партиянын айттышканын күчүстөй турарын дерчилеп турар. Амгы сорулга чүл диле, комсомолдун бугу архив материалдарын бо чымын бурун дукаар, ол талазы-биле комсомол райкомнарнын ажыла-чорудулганын хураал салгазын бедир.

Партиянын амгы сорулга болза бо чымын болгаш чокку 1—2 чылдарда бугу документин партия, комсомол органнын бугу архив алыр, оларын кадалаарына экижидер, үчүг дамылап улам чурумчудуу болуу. Болууар арга-биле ТАРН-нин болгаш СЭКП обкомунун чамдык документин солуннарга, журналдарга парала чырдыр, эртем-шинчилел ажилдарына кадала-биле ажылаар.

ТАРН-нин эртемге үндөшкөөн төгүзү амга чедир ажилдаччыл кылдынаан төлөө, ам оон ажилдап кылдыр айттырын дилем илди үндөшкөөн, ол улуг ажилче областа партиянын удурут ажилдаччыларын болгаш эртем ажилдаччыларын, төгүзүлери кийриштер. Оон-биле кады областия партия организационун ажил-агы болгаш култуура чамдык азыралын удурут, башкарып турган илереткен документин чымылдарын, чүдүлери солуннарга, журналдарга чырдыр, «Амгы үндөк байдалдарда партиянын пропагандалык сорулгаларын дугайында» доктаалында СЭКП ТН чер-черин партия организационунга сумел турар.

Эртем ажилдарын чорударда партия областия эртем-шинчилел, кураар болгаш өске-ла чогадыкчы албан черлеринде хураалына турар. Мынчанга Тыванын хөгжүлгезин чамдык үндөшкөөн, ТАРН-нин база областия партия организационун ажил чорудулганын төгүзү өренип, ажилдап кылдыр, бо талазы-биле эртем-шинчилел ажилдарын чорударда архив документин болгаш материалдарын ажылаары партия, совет удурутчуларын, эртем болгаш чогадыкчы ажилдаччыларын сорулга болуу.

С. МЫНДРИМА.

Хабаровск. Амурнун болгаш Уссурийн оожум адырлары балык-биле бай. Балык тударына ынак кижилер анаа кезеде хей чыгыр. Ажыл шагы кызырлыг бо хунарда Хабаровск хоорайнын чурттакчыларын улуг кезин сыырткыш тудуп алгаш манаа олурарынага ынок.

Чурукта: Тудугжу М. Шияновтун чанында оон тудуп алган хей балыктарын адаарга кайгаан аныяктар.

Фото Г. Хреновтуу. СЭТА-нын фотохрониказы.

Семинар

Чоокта чаа областия 34 колхозтарын ревизия комиссияларын дугайында 10 юнок семинар Кызыл хоорайга болуп өрткен.

Семинарнын киржикчилери СЭКП ТН-нин уза-дара болуулаан Пленумнарнын доктаалдарын болгаш ССР-нин Министрлер Чөвүленин көдөе ажил-агыга хамаарышкан доктаал, шийтирелерин дугайында лекцияларын дыннаан. Оон агыда ревизия комиссияларын дугайында колхозтарын өчөт, үчүлү эмгелер, ажил-агы болгаш сан-хөө ажил-чорудулганын хунаар чурумун өренип өрткен.

Т. ЧАТ.

Шуурмактын чайлагарында

СЭКП ТН-нин июль Пленумунга чедиркиниг ужуражыр дөш Тес-Хем районун «Чодураа» колхозунун малчынар патриотчу көдүрүшкүнүг ажылап турарлар. Шуурмактын серин, көктү-шыкты чайлагарында 550 баш мыйыстык бола малдарын 4 кезек одаларда чайлагалды кадарып турар. Колхозтун сүт-бараан ферманын кадарчылары болгаш сааччылары ферманын иктерин эки семитил, одаларды тургаш, оон хей сүт продукциянын төрөөн көлөкүзүна, күрүне бугурун бээр дөш бедик хулаеп алыр болуу турар.

Сааччылар чылдын бирги чартында 43000 кг сүтү саап алган.

О. СЕДИП-ООЛ.

Чүтле июль айла 15000 кг сүтү сагган. Сааччы Б. Чедей 6300. А. Хавак 5100 литр сүтү саап ап, мураакчы болганнар.

Шуурмактын чайлагарында колхозка дук талазы-биле хей акша орулгазын кирип турар, укса талазы-биле хайнактап экижиткен 4500 ажы койларын одалардып турар. Хойжу О. Болат-оол, С. Баркар олар койларын эртеги болгаш кезежери серин үелерде эки одалар черлерге кадарып турарлар. Хойжулар хураган кыргыдын эгелей берген.

О. СЕДИП-ООЛ.

УЛУСЧУ УНИВЕРСИТЕТТЕРГЕ ДУЗАНЫ КҮШТЕЛДИРЕР

Чуртун култура университеттеринде январь-февраль эртемдерин улуг, биче назылг миллион ажыг дынакчылар барып уран чүдүлү өренип билип ап турарлар. Улусчу университеттерин эртем өренилге чылы култуура оон өренилге черлерин ажилчы чоннарын идея-политиктиг болгаш угаанын сайырал кижиздилгезинин талазы биле улуг ажыды кылып турарын көргүскөн.

Совет Эвилелинде ам 4 муу улусчу университеттер, оон иштинде Россия Федерациясында 2138, Украинада — 1200, Казахстанда — 147, Белорусияда — 108, Литвада 62, Арменияда — 60, Бразилияда өске-ла республикаларда университеттер ажылап турар.

Россия Федерациянын, Украинанын, Белорусиянын, өске-ла эвилелешкен республикаларнын хей-хей университеттеринде кичөөлөр бедик идея-теоретиктиг денелде өрттүп турар.

Култуура улусчу университеттери көдө черлерде база калдыр иленип берген. РСФСР-нин көдө черлеринде 900 хура улусчу университеттер бар. Инчаарга Украинанын, Казахстаннын, Белорусиянын суурларында индик университеттер база көүдөп турар. Краснодар крайнын Чаа-Татарск районна култуура беш көдө университеттери ажылап турар. Ол университеттерде үш муу хире колхозчулар өренип турар. Ол районун «Коммунистче орук», «Ильичин турсакалы» колхозтарын университеттерин кичөөлери солун болгаш утка-шынарлыг өрттүп турган. Эртен өренилге чымылдан колхозчулар мындыг темаларга лекцияларын дыннааннар: «Совет култура—делегейде эң-не мураакчы», «Ажык чоннарын коммунист кижиздилгезинге уран чүдүлү ро-

лю», «Музыканы улус чон чогадыр» болгаш оон-да өске.

Ленинградтын, Донда Ростовтун, Кипшибетун култура органнын дуржулгазы солун. Култуура университеттерин болгаш школалары оон черлерде ниити чуртталга ния бажынарнын, чурттакчыларын барзактарын чанында тургустуулаан. РСФСР-нин Рязань облазында, Краснодар, Ставрополь крайларында, УССР-нин Харьков болгаш өске-ла областия култуура улусчу школаларын тургустуулаан болгаш чедиркиниг ажылап турар.

Чурумчылдыктын ол албан черлеринде партия, профиле, комсомол организационун, политиктиг болгаш эртем билгилери иленип турарын Бугу-эвилел ниителелин салбырлары бугу дузаны көргүзүп турарлар. Ылаңгай чурумчулар, композиторлар эвилелдер, Бугу Россия театр ниитилери дуза көргүзүп куштелдирген. Улусчу университеттерин ажилыга театрлар, музейлер, консерваториялар, Украинанын, Грузиянын, Латвиянын, Литваның болгаш өске-ла республикаларнын литература болгаш уран чүдүлүг сургалыг ажилдаччылары кирип турарлар.

Мынчанмыс култуура хей-хей университеттерин ажил-чорудулганын ажилчы чоннарын өзүп оор култуура негелдеринге, СЭКП ТН-нин «Амгы үндөк байдалында партиянын пропаганданын сорулгаларын дугайында» доктаалынын негелдеринге дүшпейн турар. Улусчу университеттерин чамдыктары кичөөлери эртем-теория талазы-биле кулу денелде өрттүп турар. Чамдык таарылгаларда ол университеттерин эртем планын литература болгаш уран чүдүлү талазы-биле дынакчыларга билгилерин бир-ай система бугуар берейн турар, оон-биле кады бугурун негелдер-биле, коммунист тургуушкунун сорулгалары-биле тудуш ху-

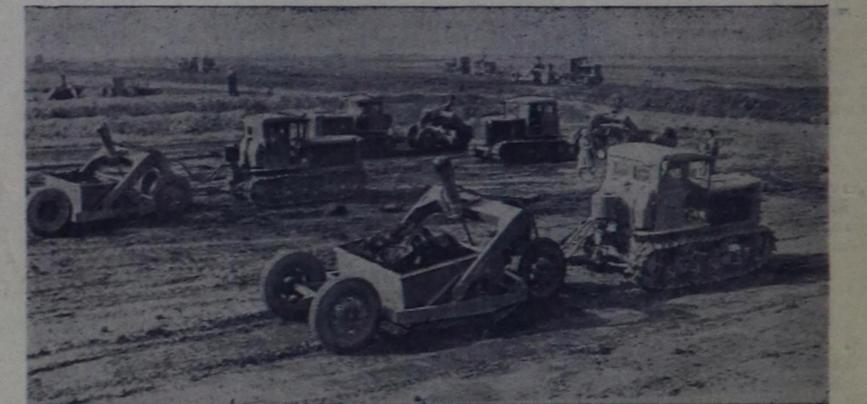
рылаа чок болуп, харын чүтле төгү талазы-биле тематика колдап турар. Динакчыларын аразында колхозчулар болгаш ажилчылар ам-да эвес болуп турар.

Университеттерин чамдыктарында өренилге багай организацион турар чорук, ол ышкаш өчүлү турар лекцияларын кулу денелдег болуп турары дынакчыларын кичөөлөргө сонургалды болурун ам-кадын турар.

Сөөлү үед чамдык эвилелешкен республикаларнын култура министрстволары култуура оон одаларын кичөөнгей кошталды, лекторлар шийип алырына, өренилге хер-херекселери-биле хандырыкчы эвес сагыш салып турарлар.

Култура университеттерин ажилынын байдалына болгаш оон экижидерин дугайында айттырын бо чылдын июль 1-де ССР-нин Култура министрствонун коллежиянын хураалына эвилелешкен республикаларнын култура органнынын, политиктиг болгаш эртем билгилери иленип турарын Бугу-эвилел ниителелин, ВПССтин, ВЛКСМ ТН-нин, чогадыкчы эвилелдерин төлөөлечилерин киржилгези-биле чуугаалаш көргөн. Ук хураал култура университеттерин удурутчуларын экижидерин оруктарына дугайында, оларын чаа өренилге чымыла өй-шанда белеткелерин дугайында чуугаалашкан. Анаа лектор кадрларын шийип алырына, университеттерин өренилге хер-херекселери-биле хандырыкчы, өренилгенин чижек програмаларын чогадып кылырынын, марксисч-ленинч эстетизинин, театрын, музейин, уран чүдүлүг айттырларынын талазы-биле массалык литератураны үндөшкөөн айттырларын оон кичөөнгейге көргөн.

(СЭТА).

Краснодарск край. Кубань чеди чылдын дургузунда чуртун иштинге рис бугурун үндүрүшкүн кол чери болу бээр. Ам июль айла үндөк култуура 40 муу гектар черде таран болгаш 1965 чылда оон тарып шөлү 75 муу га чер. Ук край чыл бугура 300 муу тонна хире ристи берип турар болу бээр.

Ук култуура өстүрүнгө хей шык негеттерин. Инчанга Кубанда сугарылда системанын тудуу хөлчөк калбарган. «Краснодар-суг-тудуу» тудуулары чыл бугура-ле 3.800—4.200 га сугаттыг черлерин ажылап кирип турарлар.

Петровско-Анастасиевский болгаш Афинский сугарылда системаларын тудуулары СЭКП ТН-нин июль Пленумунга алдар болдурган социалист чарыкче кирипкелер. Славянск районун Сталин аттыг колхозунда сугарылда тудуу кылып турар № 3 тудуу-монтаж конторанын № 1 механизационун участкасында коллектив ук чарыкча мураакчы болуп турар. Ук колхоз бо чылдын рис тарып өстүр 270 гектар черин алыр.

Чурукта: Сталин аттыг колхозта рис шөлдерин планнап турары. Фото Е. Шулеништуу. СЭТА-нын фотохрониказы.

Көдөеге организацкы ажылды—амгы негелдениң денелинче

Социалист көдө ажил-агынын чоруткан соонда оон чедиркини организацион ажилдан хамааржыр негелдени бугу дуржулга болгаш партиянын ажил-чорудулганын бугурун берген. Бир эвес кадрларын шийтирелес, күсөлдөгө хымалды тургустуулаан, политиканы чорударында демиселди организацион болза, политикти башкарыла агаарга астын берил болуу. Эң чууга болгаш шийтирелги чүве организацкы ажилда.

Мөөн-биле кады чамдык ажилдаччыларын иштинде ийи чагыс кижилер организацкы ажилды чедир үндөшкөөн турар чорутар бар. Ол эштер, массаны коммунист меле-рели өөжинге хамарыштыр, организацкы ажилды ролу бичелээр кылды болуп чызып турар. Шымылда чаа иштелилди тургузарын армия активи көүдөп тулу-на организацкы ажилдын ужу-дузасы улуг болуу. Коммунист иштелилди тургузушкунун калбартын турарын үндөшкөөн партиянын мурунда сорулгаларын айттышкан, эш Н. С. Хрушев, амгы кол чүгү организацкы ажилда болурун чагыс эвес улаа чуугулап демделген. Бистин кадрларыны болгаш бугу коммунисттерин массанын дайнык организацион болуруна партия үргүтү кылгырын турар.

Ала-чалгаар байдалче шийтирел болуу шылдаган. баар дөш черинде эвес, өске эрикче чедир болурун ленинизм өренип турар. Ший чагылар боттары деп бедар болза,

өл чызып болуу. Ший политиканы чоруткан соонда оон чедиркини организацион ажилдан хамааржыр негелдени бугу дуржулга болгаш партиянын ажил-чорудулганын бугурун берген. Бир эвес кадрларын шийтирелес, күсөлдөгө хымалды тургустуулаан, политиканы чорударында демиселди организацион болза, политикти башкарыла агаарга астын берил болуу. Эң чууга болгаш шийтирелги чүве организацкы ажилда.

Мөөн-биле кады чамдык ажилдаччыларын иштинде ийи чагыс кижилер организацкы ажилды чедир үндөшкөөн турар чорутар бар. Ол эштер, массаны коммунист меле-рели өөжинге хамарыштыр, организацкы ажилды ролу бичелээр кылды болуп чызып турар. Шымылда чаа иштелилди тургузарын армия активи көүдөп тулу-на организацкы ажилдын ужу-дузасы улуг болуу. Коммунист иштелилди тургузушкунун калбартын турарын үндөшкөөн партиянын мурунда сорулгаларын айттышкан, эш Н. С. Хрушев, амгы кол чүгү организацкы ажилда болурун чагыс эвес улаа чуугулап демделген. Бистин кадрларыны болгаш бугу коммунисттерин массанын дайнык организацион болуруна партия үргүтү кылгырын турар.

Ала-чалгаар байдалче шийтирел болуу шылдаган. баар дөш черинде эвес, өске эрикче чедир болурун ленинизм өренип турар. Ший чагылар боттары деп бедар болза,

тыр компас болуу. Организацкы ажил—ол дөргө башкарылганы бичиж туткан күчүлү кол, коралды чедер черинге ший улаан компас болуу. Бодуну мурунда салдырган сорулгалын бистин партияныстын көдө чедир ап турганы—шый компасты болгаш мога чок организацкы ажилдын түнели болуу.

Коммунизм дөргө өске кандыг-ла иштелилдерде ыгалды, иштелилди дөш организацион болуу. Коммунист партиянын удурутчулары-биле чораш, коммунист тургузушкунун калбартын сорулганы шийтирелеринг чонун бедик организацион болуу чууга.

Ниити чагыс сорулга каттышкан миллион-миллион кижилер ам коммунист оору-биле чоруп олурар. Кандыг алаан дукаада турары ылаал чыкка удурутчу бугурун дүндүтү хулаеп алыр болза, чонун ол көдүрүшкунун ажил-херек кырына кадык организацион, массанын чогадыкчы энергиязын, тодаргай сорулгаларын шийтирелеринге улаа башкаар, коммунист тургузарына бугу аргаларын болгаш курдаларын ажылаар.

Көдөеге организацкы ажил күшүгү пропаганда болгаш масса-политиктиг бугуру билгилер. Партиянын ажилдын чарылбас чууга көдө—марксисч-ленинизм иштелилди негелдерин, партиянын айттышканын болгаш шийтирелерин пропагандалары болуу. Ону амгы үедө

партиянын пропаганданын сорулгаларын дугайында СЭКП Топ Комитетинин доктаалында оналлап айттылган.

Көдө ажил-агынын мурунда салдырган сорулгаларын боттандыры дөш демиселдин чедиркиниг болуу ам политиктиг болгаш организацкы ажилды ший колбаштырганмын, партиянын айттышканын болгаш кийгирилганын амдыралга мержежилди боттандырылган кол хамаржыр. Болжолду болгаш совхозтук көжүлдө, оон экономикаын чагылаш чок өстүрерин хандырып шыдар планны канчаар тургузарыл, көдө ажил-агы продукттарын бугурун көүдөлдөргө кураарларын дилеп тывар болгаш оон канчаар ажылаар, көдө ажил-агыга күш-ажылы бугуручулугун шыгызын бедирине, комплекслиг механизацион калбартырына чүгү кылгырыл көрүшкүн ажил-ишчилерин култуура болгаш материалдык чаагай байдалын улам ийи бедилерин канды арга-биле чедир алыр—мындыг айттырлар көдө удурутчуларын болгаш организацкыларын сагыш, сеткилин оожуратпайн турар.

Улус ажил-агынын бугу адырларын, оон иштинде көдө ажил-агы хөгжүлдөшкүн удурутунга эш Н. С. Хрушевча баштаган СЭКП Топ Комитети ленинч стилдин үндөшкөөн көргүзүп турар. Бугу улусун сорулгалына кандыг-бир айттырын көдүрүп үндүргөн, Топ Комитет ол сорулганы массага тавыштырышкан, оон күсөлдөшкүн организацион хандырып турар. Кур черлерин шийтедил алыр, курудууларын шийтирел калбартыр, мал ажилы-ның продукттарын бугурун көү-

дөш, көдө ажил-агы бугурулгелерин планнаар чурумун чаартыр, машина-трактор станцияларын аде организацион болгаш колхозтарын техника талазы-биле ченсегезин дымдыр сорулгаларын СЭКП Топ Комитети көдүрүп үндүргөн, оон база мычаар хандырган. Бистин көдө ажил-агынын хөгжүлдөшкүнүн хурун амдыралды өске-ла чууга айттырларын таварыла бугурун база мычаар шийтирел турар.

Топ Комитеттин айттышканын бугуар, өң үелерин-биле партиянын чер-черде организационун организацкы ажилче болуун кичөөнгей болгаш үедө көсүк экижидерлиг болган. Көдө партия организационун хурун бугу ажил-чорудулганын амы кол кичөөнгей ажил чок чуугаалашканына, хей хураалдарже эвес, а тодаргай сорулгаларын практика кырынга шийтирелеринче, дилги организацкы ажилче утланган.

Коммунист партиянын өске бугу партиялардан кол ылдары чуугу—оон өзү болгаш ажил-херек чагыс болурунда. Коммунист сөгү агаарже анаа-ла октаван, олар боттарынын хулаеп алыр ах-сеткилдиг күсөлдөшкүн турарын ажилчы чон билер. Ол чер-ле ший, чөд дөргө партиянын сонургалды чонун үндөшкөөн сонургалын илереди турар. Коммунист сонургалы кешжун эвес ах-сеткилдиг кичи бугурун сонургалы-биле дүжүп турар.

Коммунист иштелилди тургузушкунун чаа масса кижилерин мурунгу одурунга коммунист болурун организацкы ажил илереди турар. Организацкы ажилдын үр-

Москва. Чоокта чаа Москва чанынын Тувиньо аэродромунда спортсмен хыс Татьяна Русскаянын башкаарга вертолду ужуп үнгөн. Ол вертол Москва-Калуга-Вилья-Москва аразынын оруун—500 километр черин 3 шак 31 минута 42 секундла дургузунда бир шакта 142,642 километр дүргөдөшкөн-биле ужуп өрткен. Иштин түнел болза делегейде эң-не тергил чедиркини болуу. Чурукта: Т. Русская. Фото С. Преображенскийни. СЭТА-нын фотохрониказы.

Чехословак республикадан чаа чүүлдер

БЕШ АЙЛАРНЫҢ ПЛАНЫ АЖЫР КҮҮСЕТТИНГЕН

Чехословак Республикасынын Курненин статистика эргелелигин даярдаган болса, чурттуу улус ажал-агыяны кол-кол азырлары бо чылдын баштайгы айларынын бугурулу планын 101,1 хуу күүсеткен.

Эрткен чылдын ошол-ушунда дөмөйлөргө нигити продукциянын хемчээли 12,1 хуу улгаткан. Билгилээ 9,965 миллион киловатт-шах электр энергиясы ажаллап кылдыган, ол болза эрткен чылдын ол үзүндө 13 хуу хуу болуп турар. 12,438 муң тонна кара база 22,541 муң тонна курак көмүр даш кастыган, Чехословакиянын металлургия 1,912 муң тонна шойун экилдиргенер, ол болза эрткен чылдын январь-май айларында дөмөйлөргө 11,7 хуу хуу.

ПРАГА ЧУРТТУУ ЧУГУЛА УЛЕТПҮР ТӨВҮ

Чехословакиянын найысылалы Прага — Чехословакиянын чугула уллетпүр төвү. Ошол-ушунда, чурт-чурттарынын бештин бири уллетпүрде ажалдап турар. Чурттуу бугурулу уллетпүр бугурулуларынын барык-ла 10 уузу (160 чыгызы) хоорайнын девискеринде турар. Олардын чурттан хей кезин — машина кылдыр заводдар. Олар колдуунда-ла хоорайнын сонгу-чөөн болушу мурунку барымын кезектеринде турар. Ол бугурулуларынын эң улугулары болза — «ЧКД-Прага» завод, чук «автомобилдердин «Прага» деп заводу, «Татра» деп завод болур. Праганын машина кылдыр заводдары машина бугурулу уллетпүрүн нигити хемчээлинин барык-ла 13 хуузу болуп турар. Аш-чөм уллетпүрү ында улуг черин ээлеп турар.

Праганын чөөн талазында Гоставарь болша Мелешце районнада чаа уллетпүр төвү өзүп турар. Перспективти план өзүгээр бже Праганын заводдарын көжүрөр.

ПРАГАНЫН УЛЕТПҮР БУДУРУЛТЕРИНИН БУДУРУЛГЕ ХЕМЧӨЛӨ 1948 ЧЫЛДЫН ДЕННЕЛИН 4,5 КАТАП КӨНӨДӨН.

Праганын уллетпүр будурулуларынын будурулу хемчөөлө 1948 чылдын деннелин 4,5 каттап көнөдөн. КӨДӨ АЖЫЛ-АГЫЯНЫН МЕХАНИЗАЦИЯСЫ

Машина тудуушкун будурулулары көдөз ажал-агыяны чаа хевирини машиналарын будурулу үндүреринче киргискен.

Көдөз ажал-агыяны машиналарын механизастар талазы-биле Чехословакияда дыка чедикширер чедип алдынткан. Чижээлээрге, сөөлү беш чылдарын дургузунда картофель олтуртуу механизастарынын хем-

чөөли ийн каттап, тарып олуртур кудурларынн одурдулар аразын ажаллап кылырынн механизациясы — 5-тен 90 хуу чедир, картофель ажаллазынын механизациясы — 70 хуу чедир улгаткан.

Ушкун беш чылда көдөз ажал-агыяны механизациясы улам-ла өзөр. Көдөз ажал-агыяны барык-ла 154.000 дугулу болша дизельди тректорларын (15 аят күжүчө шилдерге) болша муң-муң өске-да машиналарын турар. Ол болза, бир тракторга ушкун беш чылда тентүрүлде социалист көдөз ажал-агыяны будурулуларынын барык-ла 33 гектар тарыла шөү аажык дээн ол-дур.

Ушкун беш чылда тараа, картофель, чигир секилээ, кукуруза ажап алыр талазы-биле көдөз ажал-агыяны ажалларын долзуу-биле механизастар, өске-да кудурларын эстүрер болша ажап алыр талазы-биле механизациянын хемчөөли белидер деп турар.

СУГГАРЫЛГА-ДУЖУТ БЕДИДЕРИНИН ОРУУ

Чокта чаа Чехословакиянын көдөз ажал-агыяны министрствозу 1970 чылга чедир үдө суггарылга ажалдарынн планын кылдып дооскан. Ийнги беш чылда суггарылга ажалдарынн хемчөөлөгө дөмөйлөргө, ушкун беш чылда ол беш каттап өзөр. Барык-ла 200.000 гектар черия курдаткан, 170.000 чыгы гектар черия суггарган турар, а ол ышкаш 1.300 километр дурттуг хемнерин унаарын таарыштыр кылган турар.

Хамыкты муруай Лаб чавызжаны, Гавны болша Муруу Словакияны суггарга турар. Ол суггарылга ажалдарынн түнелинде пога-

СОЦИАЛИСТИК ЧАРЫШ

Чехословакиянын күр ажал-агыяларында, ыш ажал-агыяны черлеринде болша МТС-теринде социалист күш-ажылдын бригадаларын ады дээн 10.000 кижини каттыштырган 1.170 коллективтер чарып турар. 60 коллективтерге ол хуудулуг атты тыгынсан.

Бо чылдын баштайгы чүгө дөрт айларынын дургузунда Чехословакиянын көдөз ажал-агыянын ажалдарынн алган күш-ажылды күдөөлөрүнн күсөдери улус ажал-агыяныга 267 миллион кронну (акшаы) камаяп бээр.

БЕШ ЧЫЛДЫН АЯН-ЧОРУУ

Чехословакиянын эрес-дидим аян-чорукчулары Ганзелка биле Зикмунд олар Индияда чедир бергенер.

Эрткен чылдын апрелинде олар Евразияны, Азияны болша океанар чурттарын кезири-биле беш чылдын аян-чоруун эгелзенир. Шах ол үр болша нарын аян-чорукче олар «Татра-806» деп марканы тускай кылган ийн чук автомобильдери-биле чуртуканар. Дыштаныр шактарда машиналар аян-чорукчуларга элти удуур чер-да, столова-да, азы ажаллаар кабинеттер-да болуп турар. Оларда бижик каксыр машиналар, магнитофоннар, фотолабораториялар болша кыска чалгылыг радио даңчылычылары бар.

Чыл дургузунда экспедиция 25.000 километр орутуу эрткен. Олар Австралияны, Венгрияны, Югославияны, Албанияны болша Болгарияны таараш, Босфор урдуна Азияга кеме бергенер. Туркия, Сиргия.

ДАШТЫН ЧУРТТАР-БИЛЕ НАЙЫРАЛДЫН БОЛША КУЛЬТУРУЛГ ХАРЫЗГАЛАРЫН СОВЕТ НИТИЛЕРДИРИНИН ЭВИЛИНИН КИРИДЕ ДОТМАМАЛ ДЕЛГЕГЕНИН БАРЫНГА ДЕЛГЕГЕНИН ЧЫНЫДА ОРУС ДЫЛДЫН НЕКИЗИ КУРСТАРЫНДА ЭРДЕГИДЕ ЧЫЛЫНЫН ТӨНГЕНИН ХОЛБАШТЫРГАН БАЙЫРЛЫГ КЕЖЭ БОЛГАН. ҮНДЭ ҮНДЫГ КУРСТАР ТУРГУСТУНГА-ЛА АМ УШ ЧЫЛ ЧЕДИП ТУРАТ. АМГЫ ҮДЕ ОЛАДА ЕГИЛЕТ ИНЖЕНЕРЛЕР, АМЧИЛЕР, ОРТУМАН ШКОЛАЛАРЫНЫН БАШКЫЛАРЫ, ЭРТЕМ АЛБАН ЧЕРЛЕРИНИН АЖЫЛДАЧЫЛАРЫ БОЛША ООМ-ДА ЭСНЕР — 70 АЖЫГ НИКИ ӨРЕНИП ТУРАТ. УШ ЧЫЛДЫГ КУРСТУ ДОСКАННАРГА КУРСТУ ДОСКАНЫНЫН ДИПЛОМАРЫН БОЛША ТУРАСКААП БЕЛЕТТЕРИ ТЫГЫНСАЛАН.

ДАШТЫНДА ЧЕХОСЛОВАК КИНОЛАР

Бо чылдын баштайгы беш айларынын дургузунда Чехословакия 85 долу метрлик база 139 кыска метрлик кино-фильмнерин өске чурттарга үндүргөн. Даштында эң-не неперези чехословак фильмнеринн санында режиссер Карел Земанич «Хууд-газыныч чогаалда» деп кино-лаамаарып турар. Ол кино делегейин 60 ажыг чурттарыга үнген. Вьетнамда даштын шериглерин дугайында «Кара батальон» деп кино база чамдык чурттарга үлүг чедикширер болган. Павел Когуттун шижини өзүгээр тургускан «Ындык ынакшыд» деп кино бо чылдын элзэн күш курчунерини экраннарыга үнген. Ярилла Глазорованын романын өзүгээр кылган, режиссер Иржа Вейстик «Сөрү үгүрү» деп фильм ылагыта Италияга, Англияга, Бельгияга, Францияга үлүг чедикширерини чаалап алган.

Даштын чурттарга чедикширерини чаалап алган словак кинематографынын бирги киноларында «Дөрт дөртүк» деп кино хамаарык. Изын Хикметтук соежини өзүгээр кылган «Ынакшыд дугайында легенда» база «Лабакан» деп чехословак-болгар кинолары чамдык чурттарга дык сонуурган.

Аян-чорукчулар анаа болша делгем экранын киноларга үндүрер элчи каш кара-ак болша өңүг киноларына, а ол ышкаш 15.000 чыгы фото-чуруктары тирттырганар.

Ганзелка биле Зикмундун аян-чоруу ам-даа дөрт чыл үргүлүлээр. ДАШТЫНДА ЧЕХОСЛОВАК КИНОЛАР

Допчу медээлер

Даштын чурттар-биле найыралдын болша культурулг харызагаларын совет нитилелдеринин Эвилелинн Кириде дотмаамал делгегенин барыныга делгегенин чыныда орус дылдын некизи курстарында өредиге чылынын төнгенин холбаштырган байырылг кежэ болган. Үндэ ындыг курстар тургустунга-ла ам уш чыл чедип турар. Амгы үде оларда егилет инженерлер, амчилер, ортуман школарынн башкылары, эртем албан черлеринин ажалдачылары болша оом-да эснер — 70 ажыг ники өренип турар. Уш чылдыг курсту доосканнарга курсту доосканынын дипломаарын болша тураскаап белеттери тыгынсан.

Конья хоорайнын девискеринде турар аэродрому барын-герман шериг-агаар куштеринин эргезинге бээр дээн француз чазактын хемчеглеринге удуур Шата-Гайяр (Франция) хоорайга улуг чыснаал болган. Ун чыснаалга фронтучу чораннарнын болша Удуранышынн шимчээшкенин киркичиленеринин 16 департамент организацияларындан төлөзөкчилер киришкен.

Англи чазактын Файлингдейл-ске радар станциянын тургузар дээн шиптиринге удурангынын демдэз мылдыр Файлингдейлстан (Иордания) Скобрөгө чедир 14 миң черге походна 700 хире ники киришкен. Ун походтун киржинчилери орун ара Клафтонга митинг кылган. Ол поход-даа, митинг-даа «Атомнуг бомбаны хорур!» деп лозунун ада-биле болуп эрткен.

Дөрт хонутка тускай аян-чорукту кылыры-биле Аргентинанын президентин Артуро Фрондиси Англияда чед берген.

Азиянын болша Африканын улустарынын июль 18-те Оман-нын хунун байырлап эрттирер деп турарына холбаштыр Оманнын Иман-нын Дамаскиде бюрозу меделген парлап үндүргөн. Меделгенде айтып турары болза, англи империализмге удуур беш чылдын дургузунда чорудун негел демиселинин түнелинде оман улус улуг ногаралдарыг болган, а ол ышкаш оларнын черинге чангыс-даа даштын солдат турбас болу бергинеге оман патриоттар чепсез салбастар дээрин ында айтынат.

Июль 1-де Пусанын кудумчунга (Муруу Керей) калчаалыг дургеин-биле манчады олурган америк шериг чукы машинасы автобус-биле үскүлешкен, ош түнелинде адаа 11 ники азы-биле балыгланган.

кытыштырып турар «Африк хамаарыш чоруктуу партиясы» дээн ышкаштар база деткэенер.

Малинин болша Франция чазактын төлөзөкчилери үр чугалаажышкынынын сонна 1960 чылдын апрель 4-те Федерациянын статусун (дүрүмүн) тодарып турар дугурулууга ат салдынткан.

Бо чылдын июльнун ийги чартында Федерациянын хамаарышпас чорутуу чарлаанынын сонна Малинин даштын политиказынын, оран камгалаанын айтырылларына, национал армияны болша дээди өредигенин тургузарына хамаарышкан элзөн хей дугурулгаларын улам тодаргайлап дугайында Франция-биле чугалаажышкынар эгелер берген. Дугурулгаларын баш бурунгаар кылган текстын өзүгээр алдыга, Мали бодунуң төлөзөкчилерин КНО-же чорудар, а ол ышкаш өске куртуелер-биле, мурунчу-да турганы ышкаш, француз нитилелдеги даштын эвес, а шууд-ла дипломаттыг харызагаларын тутар арганы алыр. Франция болза Малинин армиянын тургузарына кирди, ол француз чепсек-биле кандыгыр болша француз инструкторларга өвөрттирер. Франция бодунуң стратегтиг базаларын Федерациянын девискеринге — Дактария Бомбо болша өске-да чертерге хевээр тургузар. Мали Федерациянын француз зонасына артар.

Федерациянын дээди эргелеринин калбарганы ону долу хостуг куруне кылып катгазы тодаргай. Франция Африканын бо районуга күштүг политиктиг салдарын хевээр артырар. Федерациянын экономиказына шиптирлер тургуштары империалисттик монополиялар элзеп үргүдүлешкан — аларнын холунда бугу даштын садыг, болбазырадыр болган тыяр уллетпүрүң улуг кезини турду турар. Инчалээжк Малинин хамаарышпас чорукче көдүрүп үнгени болза чугула тиямал, Федерациянын долу хамаарышпас чорукчө орукча чугула бамызы болур.

Г. КОНДРАТБЕВ.

Москва. Совет Армиянын Чехословакияны хостаанын 15 чыл оон таарыштыр Москванын «Сокольники» деп культура болша дыштанылга паркына «Чехословакия 1960 чылда» деп делгеленин организастаан. Анаа он беш чылдын дургузунда чурттуу уллетпүр, эртем, культура хөжүлдэинге база улустун амдылар деннелин бедиригеге чедип алган чедикширерини көргүскен.

Чурукта: сөөлү хевирини чехословак автомобильдерин көргүскен черде.

Фото Л. Великжанин биле Н. Рахмановту.

СЭТА-нын фотохроникасы.

Бирманын Премьер-министри У Нуун меделгели

БЕИВ. (СЭТА). Синьхуа агентстваның Рангундан меделген турарын өзүгээр алырга, Рангунга болган парлаалга конференцияныга Бирманын премьер-министри У Ну чүве чугалааш, Кыдатка чанкайшчы шериглерин чылча шыканынын сонна Бирмаге дэеп кирип келген чанкайшчы шериглерин артыкчыларын Бирманын чепсектиг куштери уузтай чоруп турар деп меделгел.

Чанкайшчы шериглерин артыкчылары амгы үде Бирмада оордөрбөтти түддүрүн үүгелди, кара таалымн непередип чоруп турар дээрин У Ну меделгел.

Африкада чаа күрүнө

(Тайылбыр)

Колонизаторларга удуур баштайгы улуг тилгеле 1946 чылда чедип алдынткан: Сенегалдын болша Суданын улустары албалалды күш-ажылды болша африкалычтарга онза замааты дүрүмү — колониализмни эң-не өздөжк илериделерин узуулаарын чедип алган. 1956 чылда Сенегал биле Судан, Француз Барыны Африкаге кирип турар өске ады чурттар ышкаш, чамдык автономия чедип алган, ону национал-хосталгалыг шимчөөшкенин кошкарды болша, колониалторлар оларга «белек» кылдыр сунган. Инчалээ-да демисел үргүдүлешкан турган. 1958 чылда француз нитилелдеги тургустунганы болза чаа шырмына-биле француз колониалды империяны артырар өсүлгалыг болган.

Сенегал биле Судан, Француз Барыны Африканын артка беш чурттары ышкаш, Гвинеядан өскөз, он удузу Француз нитилелдеги хуудозон болша хамаарышпас чоруну чарлаан, — амгы үде Франция-биле кады нитилелдеги эң беримдалаан кижигинери деп санаттынын турар. Сенегал-да, Судан-да республикалар болуп чарлаттынган, оларда тургустунган хоойл үндүрер хуралдар болша чазактар республикага бүрүтүңү иштиги амдырылынын айтырылгарын ажалда кылдып турар. Инчалээ-да даштын политика, сак-хөө, чепсектиг куштер, куртуелер аразынын аржылыга оруктары, ыракны халыклары херекселери болша стратегтиг чиг-атке хамаарышкан политика ышкаш мындг чугула айтырылгарын Франциянын төлөзөкчилерин дымк хей саныг болуп турар француз нитилелдеги органианы шиптирлер турар.

Колонизаторларын боздарыга чурттуу Сенегал биле Судан мындг байдал-биле өштөшпейн турар. 1959 чылдын январьда олар «Мали Федерациясы» туртууу бодолдынын делгезенир. Федерация организасталазы-биле 1959 чылдын апрель-майда хевирлеттинген, апрельдин 4-те Дактария Сенегалдын болша Суданын парламентариянын төлөзөкчилерини хуралына Федерациянын конституцияны бадылаттынган, а ол ышкаш баштайгы федералдыг чарла сонгуттуган, конституция өзүгээр ош шиптири ийи республикаларын чазактарыга албан болуп удурутуу. Чазактын эргелелинде Федерациянын дыка хей эргелелери — каа-хонун, албан үдүттүг, хей-ниш ажалдарынын, кайылынын, информациянын болша ош-да өскелер туруп турар. Федерациянын хоойлү үндүрер хуралы ийи республикалардан деп саныг депутаттардан тургустунган.

Хосталга дээн улам ышай демисел бугу депшиделег куштерин сыйрып каттыжышкынын Федерацияда үргүдүлешкан турар. Малинин ажалы чонзарынын чангысаай профивилде төву тургустунган. Федерациянын ажалтар организациясы бөз каттышкан. Демиселчө каттыжар деп африкалычларын чүктүлү «Африк Федерациялык партиясын» тургусканында база илерин, ол бодунуң өрткен чылдын июльде болган бирги съездинге 1960 чылда Малиге хамаарышпас чорукчу бөөр» деп лозуну идип үндүргөн. Ол лозун чүгө партиялык эвес, харын профивил болган ажалтар организацияларын ажал-чорудулгаларын база дайынчы программазы болу берген. «Африк Федерациялык партиясын» съездинин шиптирин Мали Федерациянын өске-да политиктиг бөлүлүшкенин — мусулман хурээ-шайкычыларын баштап турары «Сенегалдын чоңуңу партиясы» база Сенегалдын интеллигенциянын эң-не меделердиг кезең

турар болша амгы үде Францияда хурдалада турар алжир министрлер-биле белин ол төлөзөр харылаа тутпас ужурулу болуп турар.

Мөөн алгаш өзөрге, де Голлудун чыналгазын өзүгээр алпа баар болза, төлөзөкчилер кижигинери Францияда политика талазы-биле хурдала-тырганнардан бөз дөз эргелиг болуу алсаар. Француз чазактын ол чорун чугалаажышкынындан херек кылдыла ош алтаанын айтып турар-дыр.

Француз тала чаз аргаларын ажалы-биле бистиг дүжүп бөзреништи чедип аларын күзеп турар» деп айткан, Алжир Республиканын тур чазанын меделгели болза: «Имчаар тургустунуп келген байдалды болша негелелерин үзгелде Алжир Республиканын тур чазанын төлөзөкчилер Францияга барынын чоңуу таарымчалыг үзеп кедөөлдүр. Амгы үде алжир айтырын шиптирлеринге ол иди берип шыдаас.

Бир эвес ийи талаларын аразына долу дугурулгаларын түнелде чедип алдыган мындг негелелерин болша аргаларын байдалды ужуражышкынын кымыр болза, чүгө ышчан үр-түнелдиг болуу. Бир эвес француз чазак мындг принципти хүлээп алыр болза, Алжир Республиканын тур чаза бодунуң төлөзөкчилер Францияга чорударына база каттап белең.

Бугу, июль 7-де Кызылда Гастелло аттыг культура болша дыштанылга паркында Ногаан театрга моң адаанда районнарнын көргүзүү болуп өрттөр:

- 11 шактан 13 шакка чедир Бүтүр район.
- 13 шактан 15 шакка чедир Сүт-Ал район.
- 17 шактан 19 шакка чедир Би-Хем район.
- 19 шактан 21 шакка чедир Тес-Хем район.

Бот-тынгыг уран чүүлүн область нөрүлдэинин оргкомитеди.

Франциянын компартиязынын резолюциясы

ПАРИЖ. (СЭТА). Коммунист болша ажалын партияларын Бухарестиге болша төвүлө Хуралын дугайында ФРП ТК-нын секретары Лео Фигерини илеткеленин талазы-биле Франциянын Коммунист партиязынын Төп Комитетинин Палеомууну революциямында парлаптыган.

Социалист чурттарын коммунист болша ажалын партияларынн төлөзөкчилерин Бухарестиге болша ужуражышкынын дугайында дималдыг-биле ФРП ТК бүрүн чөпсөөр-кити турар болша Коммунист болша ажалын партияларын 1957 чылдын ноябрьда Москвага чүдүлүг деп өрткен Декларациянда база Таймынын Маньфестинде бөр принциптерини шымын болша күчүлүү амдырал көргүскөн деп резолюцияда делгелеп турар.

ССРЗ-де болша социалист аске-да чурттарга бугу-де алдырларын өзүлүтүшкүтүңү амында, чөү империализмн көр хонду чок болуп хевээр артка амык куртуелерин тургустуу бергенин ачымында, слания турар.

Алжир Республиканын Түр чазанын меделгели

ПАРИЖ. (СЭТА). Алжир Республиканын Түр чаза (АРТЧ) француз чазактын төлөзөкчилери-биле чугалаажышкынар кылыры-биле бодунуң төлөзөкчилер Францияге чорутпас деп шиптирээлин Франс Пресс агентствал Тунистан меделгел. АРТЧ-нын меделгелинде айтып турары болза, президент де Голлудун 1960 чылдын июль 14-теги саналын өзүгээр француз чазак-биле чугалаажышкынырга шажыр АРТЧ-нын төлөзөкчилерин ынаар баарын бөдеткери-биле июльнун төмөчүлүнде Францияге ийи төлөзөкчилер чорутканын меделгеле айткан.

Алжир болша француз төлөзөкчилер аразына чугалаажышкынынын негелелерин француз чазак чангыс талаал, бодунуң кара-тура-быле тургузар деп турары июль 25—29 хуннеринде Меленге кылган чугалаажышкынындан илерезин. «Ол негелелерин өскерттирер ийи талазы-биле чугалаажышкынын кангы-да аргаларын француз чазак бодунунас кылган. Ол негелелерин өзүгээр болур чүве болза, алжир төлөзөкчилер Францияга барганда чугалаажышкынынын киржикчи эргелеринге болша ат-алдарын дайдуштур турар бугу-ле долу чоруктары ошунар ийик. Ол төлөзөкчилер Францияга-да, ош даштынга-да бугу-ле хевирлерин харылаа турар эргези чок болур алсаар. Ош-биле кады алжир төлөзөкчилер кимин-лаа хүлээп аларын чөпсөөрөвейн

«Коммунисттүң» бот бөмбүтү.

Ю. МЫЛЬНИКОВ.

Областың болша Кызыл хоорайнын бирги чери дээн Кызыл зонасында чилг маргалаалар үргүлүлешкан. Тывынын септелге-меленка заводуга бот бөмбүтүңу командазы зоотка чаа организастатынган. Олар боттарынын бирги өвүнүн № 1 чүвө АПК-зынын командазы-биле тилгел. Типографиянын бирги командазы болша пединститутун ийги командазынын ужуражышкынын болган. Шыге студенттерини командазы келбөөнчө оларын уттурган деп санаа.

Бут бөмбү

«Коммунисттүң» бот бөмбүтү.

Ю. МЫЛЬНИКОВ.

Областың АГААР-БОЙДУСТУН байдалы

Бугуң областька булуттагылап каап турар, шоолуг чашкын чок хун болур. Дилжирөөшкн болур чадаас.

Хат «й-тамында. Агаарын теппера-

КИНОТЕАТРАЛГА

«ВЛКСМ-ниң 30 чылы» (улуг залга): «Уш каттап дирилген» — 10, 12, 2, 15, 4, 15, 6, 15, 8, 15, 10, 10 шактарда; (биче залга): «Лукашиге чөгүш-сөөгө».

«Наа-Хем»: «181» харылавайн-дыр — 3, 15 шакта; «Шаптаразынын эгз черлер» (делгем экранга) — 5, 15, 7, 15, 9, 15 шактарда.

«Восток» — «Читкен фото-чурку» — 1, 15, 3, 15, 5, 15, 7, 15, 9, 15 шактарда.

Саата кино-театрга — «Натя-Матюша» — 5, 7, 9 шактарда.